

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met zoveel mogelijk overeenkomstige toepassing van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Van overeenkomstige toepassing is ook de Regeling beoordeling centraal examen CEVO-02-806, Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

1a De directeur kan een tweede corrector aanwijzen. In dat geval dient in dit correctievoorschrift voor “gecommitteerde” telkens te worden gelezen “tweede corrector”. Indien de directeur geen tweede corrector aanwijst zijn de betreffende bepalingen niet van toepassing.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;

- 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinator of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Indien geen tweede corrector is aangewezen stelt de examinator de score vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer die de school heeft vastgesteld. De CEVO zal een waarde voor de normeringsterm N bekend maken, die zou hebben gegolden, als deze toets als centraal examen was afgenomen.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak culturele en kunstzinnige vorming 2 HAVO zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Blok 1

Maximumscore 2

- 1 twee van de volgende:
- Amsterdam had een open verbinding met de zee en de wereldhandel speelde zich in belangrijke mate af via de scheepvaart.
  - Er bestonden reeds faciliteiten voor het voeren van handel, zoals infrastructuur / pakhuizen / goed handelsnetwerk.
  - Er was specialistische kennis aanwezig, zoals op het gebied van de cartografie.
  - De handel werd niet afgeschermd door allerlei protectionistische maatregelen, of: Zowel de binnenlandse als de buitenlandse politiek was erop gericht de handelsbelangen te bevorderen.
  - De (relatief grote) vrijheid van godsdienst trok veel personen met expertise/kapitaal uit andere landen aan.
  - Er was een overvloed aan kapitaal, onder meer door de immigratie van rijke kooplieden uit Antwerpen.
  - De concurrent Antwerpen was door de blokkade van de Schelde uitgeschakeld.

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 2 één van de volgende:
- De bestuurders hadden wereldwijde politieke en economische aspiraties.
Dit is te zien aan:
De afbeelding op de vloer van het westelijk en oostelijk halfmond: hierdoor heeft de burger letterlijk de wereld aan zijn voeten / door de handelscontacten over de hele wereld werd een belangrijk deel van de macht/rijkdom verkregen, of:
De afbeelding op de vloer van kaarten van het westelijk en oostelijk halfmond en de noordelijk sterrenhemel: hiermee toonde men de stand van de wetenschap en de kennis ten aanzien van het universum / aan de hand van de kaarten en de sterrenhemel konden verre reizen gemaakt worden.
  - De bestuurders wilden Amsterdam aanzien en status geven.
Dit is te zien aan de beelden van goden en beelden met allegorische voorstellingen waarin werd verwezen naar de klassieke oudheid.

Maximumscore 2

- 3 twee van de volgende:
- (*feestelijk*) Aan de (vele) vlaggen die geheven zijn laat Vroom zien dat de expeditie een succes was en daarmee een toonbeeld van nationale trots.
  - (*groots*) In een breed panoramisch overzicht laat hij zien hoe alle schepen bij hun terugkeer de haven van Amsterdam (op de achtergrond) binnenmanoeuvreren.
  - (*belangwekkend*) Met de massale belangstelling / door de begroeting door talloze schepen laat hij zien dat de aankomst een belangrijke gebeurtenis was.

per juist antwoord

1

Maximumscore 24 • *Kleding:*

De personen zijn rijk en voornaam: zij dragen elegante maar sobere, donkere kleding met witte, kanten kragen en zij dragen hoeden.

• *Houding:*

De personen houden zich bezig met belangwekkende zaken: zij zitten rechtop / zij kijken serieus / de handen wijzen naar het werk waarmee zij zich bezighouden.

• *Attributen:*

De personen houden zich bezig met reizen en laten dit zien door: de globe / het boek met landkaarten / de landkaart op tafel, of: het bankboek op tafel laat zien dat dit de bestuurders van de VOC zijn en dat zij zich bezig houden met geldzaken.

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien één antwoord juist

0**Maximumscore 2**5 drie van de volgende:

- het bezoeken van verre landen
- de tijd (op aangename wijze) doorbrengen
- (verkrijgen van) de bijzondere (handels)waar
- plezier maken

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien één antwoord juist

0**Maximumscore 2**6 • *Reis:*

Muziekfragment 1: alleen de positieve kant van het reizen wordt belicht: ‘blij en ongestoord reizen’ / ‘het gaat erg goed’.

Muziekfragment 2: het reizen is bijzonder gevaarlijk: ‘als hij de dood voor ogen ziet’ / ‘door storm en hevige onweer’ / ‘en het geweld van de golven’ / ‘in angst en grote nood’.

• *Verblijf:*

Muziekfragment 1: het verblijf is één groot feest: muziek, vrouwen.

Muziekfragment 2: het verblijf is ook een feest, maar eindigt snel door geldgebrek.

11**Maximumscore 1**7 één van de volgende:

- informatie verschaffen: over de reis / de verre landen / de handelsnederzettingen / de producten / het verblijf op het schip en aan de wal.
- werven / propaganda maken: van het reizen worden alleen de positieve aspecten belicht, zodat je aangemoedigd wordt om ook dat werk te gaan doen.
- interessant doen / sterke verhalen vertellen / romantisieren: de matroos stelde zijn ervaringen mooier voor dan ze in werkelijkheid waren.

Maximumscore 18 Muziekfragment 3 heeft een couplet-refrein structuur heeft, terwijl muziekfragment 2 een coupletlied is. Een refrein kan worden meegezongen door de gehele groep (wat in muziekfragment 3 ook gebeurt), terwijl het coupletlied van muziekfragment 2 wordt voorgedragen door een enkele persoon.

Zowel het verschil in structuur als de eigenschap van een refrein moeten genoemd zijn.

Maximumscore 3

- 9 drie van de volgende:
<i>Muziekfragment 2:</i> • 17de eeuws, dichterblijk taalgebruik • als begeleiding oude instrumenten, of strijkinstrumenten (viool en gamba) en luit • meerstemmige begeleiding • er is sprake van een geschoolde stem • zonder koor • ook goed: de solo wordt gezongen door een vrouw	<i>Muziekfragment 3:</i> • eenvoudiger taalgebruik • begeleiding door een accordeon • simpele akkoordbegeleiding / begeleidingsdreun • de stemmen zijn ‘ongeschoold’ • er zingt een mannenkoor mee • de solo wordt gezongen door een man
- per juist antwoord 1

Maximumscore 2

- 10 • *Moraal:* Hou je te allen tijden aan Gods geboden, niet alleen in tijd van nood 1
 • *Argument:* Er wordt gezegd dat in tijd van nood de zeeman op God vertrouwt, maar als het gevaar geweken is, hij God vergeet en alles doet wat God verboden heeft 1

Blok 2

Maximumscore 1

- 11 één van de volgende:
- Men vond machinale imitatie van decoratief handwerk onecht/namaak, of: men wilde streven naar eerlijkheid in de vormgeving.
  - Men vond functionele vormgeving beter passen in de moderne tijd en bij machinale/industriële productie.

Maximumscore 3

- 12 vier van de volgende:
- (met behulp van de tekst:)*
- De bewuste samenwerking van alle beeldende kunstdisciplines (in het bouwwerk).
  - Het oprichten van een nieuwe opleiding waarin de kunstenaar de vaardigheid van het ambacht geleerd wordt, of: de grondslag van het ambachtelijke is voor elke kunstenaar onontbeerlijk.
  - Het samengaan van ambacht/vakmanschap en kunstenaarschap in een nieuw gilde.
- (kennis:)*
- De integratie van kunst in het dagelijks leven door goed vormgegeven producten.
  - Het creëren van hoogwaardige technische en tevens esthetische producten die van belang werden geacht om een menswaardiger maatschappij tot stand te brengen.
  - Het ontwikkelen van producten met een sterk accent op functionaliteit.
  - Het aanpassen van industriële productiemethoden door deze te baseren op vakkundig handwerk.
Indien vier antwoorden juist	<u>3</u>
Indien drie antwoorden juist	<u>2</u>
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien één antwoord juist	<u>0</u>

Maximumscore 2

- 13 • Het ontwikkelen van het waarnemingsvermogen 1
 • Het ontwikkelen van inzicht in de basisproblemen (van kleur, vorm, materiaal en techniek) 1

Maximumscore 1

- 14 • Een kunstenaar: deze had de functie van de vormleermeester en bracht de studenten de artistieke vaardigheden bij.
- Een handwerksman: deze bracht de studenten de ambachtelijke vaardigheden bij.

Beide antwoorden moeten genoemd zijn.

Maximumscore 3

- 15 • *Vorm:* 1
Deze bestaat uit een harmonisch geheel van eenvoudige basisvormen (zonder toegevoegde decoratie).
- *Materiaal:* 1
Er zijn nadrukkelijk industriële en functionele materialen gebruikt: glas en metaal.
- Functie (één van de volgende):* 1
- De functie is goed licht geven op de tafel; daartoe is een staaf met een geschikte/juiste lengte en een bol (lampenkap) van opaalwit glas gebruikt, waardoor het meeste licht op het tafelblad valt en het licht niet te fel in de ogen schijnt.
- De lamp is zuiver functioneel opgebouwd, waarbij de functie zichtbaar blijft ten aanzien van alle elementen (bijvoorbeeld: het snoer is zichtbaar in de staander van de lamp).

Maximumscore 2

- 16 twee van de volgende:
- Lay-out: duidelijke vlakverdeling, waarbij de informatie in compartimenten is verdeeld.
  - Typografie: helder en zakelijk lettertype (met een schreefloze letter)
  - Onderstrepen: belangrijke woorden zijn met zwarte balken onderstreept.
  - Accentkleur: de (oranje)rode kleur geeft een accent aan het beschreven product (en aan de werkplaats waar het prototype ontworpen is en het catalogusnummer). Deze accentkleur werkt verhelderend (en is systematisch doorgevoerd in de hele catalogus).
  - Functionaliteit: alleen de essentiële gegevens met betrekking tot de kast zijn weergegeven.
  - Beeldmateriaal: de foto laat duidelijk zien waarvoor de kast bedoeld is.

per juist antwoord

1

Maximumscore 1

- 17 één van de volgende:
- Hij verbindt ruimte en vlak door middel van belichting en perspectief: door de fotografie zijn de overeenkomsten van de platte en ruimtelijke basisvormen (via slagschaduw) verbonden met het titelblad/affiche.
  - Hij verbindt vorm en inhoud in het titelblad/affiche door in de vormgeving te verwijzen naar de doelstellingen van het Bauhaus, waarbij onderzoek van kleur en vorm centraal stond. Of: Hij maakt in zijn titelblad/affiche gebruik van de typische Bauhauskenmerken: geometrie, basisvormen, basiskleuren en abstractie in de vormgeving.

Maximumscore 2

- 18 twee van de volgende:
- combinatie/integratie van verschillende kunstvormen, of: Kleur en vorm gaan samen met dans en muziek (totaalkunstwerk).
  - onderzoek naar de basisprincipes van de vormgeving (zoals geometrische voorwerpen, geometrische choreografie, geometrische (elementaire) vormen van het lichaam)
  - verregaande abstractie in de vormgeving
  - experimenten in toegepaste kunst (hier: in kostuums en maskers)

per juist antwoord

1

Antwoorden	Deel- scores
------------	-----------------

Maximumscore 2

- 19 • *Ideologisch*: Volgens het nationaal-socialisme was het Bauhaus ‘bolsjewistisch’, of: zou het Bauhaus marxistische/communistische ideeën hebben 1
- *Artistiek*: De Bauhauskunst en -vormgeving was te elitair / te abstract / te modern / progressief / antiburgerlijk, terwijl de nationaal-socialisten conservatief waren 1

Maximumscore 2

- 20 Het Bauhaus kreeg in de Verenigde staten snel voet aan de grond en realiseerde veel gebouwen (wolkenkrabbers). De strakke, functionele bouwwerken van Ludwig Mies van der Rohe en Walter Gropius zijn zeer bepalend geworden voor de moderne architectuur in de Verenigde Staten. Deze oefenden daardoor veel invloed uit, die zich uitbreidde tot de gehele westerse wereld.
- Indien een deel van het antwoord juist 1

Blok 3

Maximumscore 2

- 21 twee van de volgende:
- Een PR-machine met eigen reclamebureaus maakt reclame op maat.
  - Televisiezendtijd op een commercieel net zorgt eveneens voor reclame: Er worden clips van de musicals vertoond / er zijn programma’s als: the making of ... / musicalsterren zitten in allerlei TV-spelletjes en panels.
  - Door gebruik van eigen theaters kunnen musicals heel lang draaien zodat ook de mond tot mond-reclame kan werken.
  - Via de media creëert men sterren.
  - Er is financiële armslag.
  - Een eigen inkoopafdeling regelt de rechten.
  - Door goede salarissen kunnen topvakmensen worden aangetrokken.
  - Productietechnisch is het hoogste niveau mogelijk.
  - Eigen opleidingen genereren vakmensen met de specifieke vaardigheden die voor een musical nodig zijn.
  - Verzorging van een compleet avondje uit met diner vóór en hotel ná de voorstelling past goed in de huidige consumptiemaatschappij.
- per juist antwoord 1

Maximumscore 2

- 22 drie van de volgende:
- Het is muziektheater met (meestal) populaire muziek.
  - De tekst wordt geheel/gedeeltelijk gezongen.
  - De begeleiding wordt (meestal) verzorgd door een orkest/muziekensemble.
  - Er wordt vaak in gedanst.
  - De vormgeving (belichting, decor en kostuums) is vaak spectaculair.
  - In de cast wordt vaak gewerkt met (van televisie) bekende sterren.
- Indien drie antwoorden juist 2
- Indien twee antwoorden juist 1
- Indien één antwoord juist 0

Maximumscore 2

- 23 vijf van de volgende:
- auteur voor het schrijven van de tekst
  - componist voor het schrijven van de muziek
  - arrangeur voor het instrumenteren van de muziek
  - musicus voor het uitvoeren van de muziek
  - dirigent voor het leiden van het orkest
  - theatervormgever voor het totale theaterbeeld
  - lichtontwerper voor het maken van een lichtplan
  - vormgevers voor het ontwerpen van de kostuums, kapsels/pruiken, grime
  - choreograaf voor het ontwerpen van de dans
  - zangpedagoog voor het instuderen van de zang en voor het stemgebruik
  - regisseur voor het bepalen van spel en encenering
  - geluidsregisseur voor het afstemmen van alle geluidswaergave

Indien vijf antwoorden juist

2

Indien vier of drie antwoorden juist

1

Indien twee antwoorden juist

0

Maximumscore 2

- 24 twee van de volgende:
- de liefde tussen het mooie meisje en de lelijke man
  - onvervulbare liefde
  - zelfopoffering
  - intriges
  - de tragiek van sterven in de armen van de uiteindelijk bereikte geliefde
  - De held is een rebel.

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 25 twee van de volgende:
- (*dramaturgisch*) De opbouw van het verhaal geschikt maken voor theater.
  - (*adaptatie*) Het eigen verhaal is het belangrijkste, het historische verhaal dient slechts als inspiratiebron.
  - (*verdichting*) In een toneelstuk is maar een beperkt aantal rollen mogelijk en een korte tijd beschikbaar, waardoor allerlei zaken in elkaar geschoven moeten worden.
  - (*ruimtelijke beperking*) Het verhaal moet speelbaar zijn op een toneel.
  - (*effectbejag*) Voor het verkrijgen van bepaalde effecten kan het nuttig zijn zaken op te blazen.

per juist antwoord

1

Maximumscore 1

- 26 één van de volgende:
- Ragueneau wil (laten) koken met literaire regels / zoals men moet dichten.
  - Culinaire en literaire termen worden door elkaar gebruikt.

Maximumscore 1

- 27 één van de volgende:
- De tekst van de musical is duidelijk in coupletten (en refreinen) ingedeeld, die van het toneelstuk ziet er meer uit als gewone toneeldialogen in proza, ook al rijmen ze.
  - De musicaltekst bevat ensemblestukken, de toneeltekst niet.

Maximumscore 128 één van de volgende:

- Zeventiende-eeuwse muziek is moeilijk / hoogdrempelig. De musical zou dan een te kleine groep mensen aanspreken om een massasucces te worden. Of: Een musical behoort tot de massacultuur / populaire muziek. Zeventiende-eeuwse muziek hoort daar niet bij. Het aanschouwen/bewonderen van een zeventiende-eeuws kostuum vergt van de toeschouwers minder geestelijke inspanning / is laagdrempelig.
- Een musical is een twintigste-eeuws muziektheatergenre, waarin zeventiende-eeuwse muziek niet op zijn plaats is. De kostuums vormen alleen een sfeertekening en tasten daarom het genre op zich niet aan.

Maximumscore 2

- 29 • Aandacht richten: het geheel is vrij donker, maar sommige personen en voorwerpen (vaandel) zijn speciaal belicht omdat ze een bijzondere rol vervullen, of: benadrukken van de stofuitdrukking/textuur: de veren op de hoed lichten fel op, of: benadrukken van details / accenten leggen op materiële onderwerpen
- Door de lichtcontrasten ontstaat een dramatische werking

11**Maximumscore 2**30 vier van de volgende:

- *Signatuur*: twee keer de naam van de musical in de eigen specifieke handtekeningachtige vorm met sterretjes er omheen.
- *Namen* van de makers en de sterren worden duidelijk onder de aandacht gebracht.
- *Bewijzen van het succes*: voorstellings- en bezoekersaantallen plus recensie-overzicht, waaruit positieve woorden in kapitalen als kop worden gebruikt.
- *Foto's* van hoogtepunten uit de voorstelling met de sterren staan duidelijk in beeld.
- Het romantische *thema* is omschreven en van een maan voorzien.
- *Suggestief taalgebruik* door gebruik in de middentekst van termen als: spektakel / technische hoogstandjes / onvergetelijk.
- De *vormgeving* refereert aan de sfeer van de voorstelling: kleurgebruik / clair-obscur / oud perkament / maan.

Indien vier antwoorden juist

2

Indien drie antwoorden juist

1

Indien twee antwoorden juist

0**Blok 4****Maximumscore 2**31 twee van de volgende:*Volkscultuur:*

- niet commercieel
- wordt veelal door amateurs beoefend.
- onderdeel van lokale culturen / specifiek voor een bepaalde bevolkingsgroep
- direct contact tussen uitvoerenden en publiek

Massacultuur:

- veelal commercieel
- wordt doorgaans door professionals uitgevoerd en in de markt gezet.
- onderdeel van een mondiale cultuur / door alle bevolkingsgroepen heen
- afhankelijk van het medium, dikwijls indirect contact tussen uitvoerenden en publiek

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 32 drie van de volgende:
- geïllustreerde tijdschriften
  - dag-, week- en maandbladen
  - radio
  - bioscoopfilms
  - bioscoopjournaals
  - grammofoonplaten

Indien drie antwoorden juist
 Indien twee antwoorden juist
 Indien één antwoord juist

210**Maximumscore 2**

- 33 twee van de volgende:
- *Toerisme*: Mensen zijn steeds verder gaan reizen en maken zo kennis met andere culturen. Toeristen nemen vaak souvenirs, muziek, kleding, boeken, kunst en andere culturele producten mee naar huis.
  - *Migratie*: Landverhuizers koesteren in vreemde landen hun cultuur en daardoor raakt het over de wereld verspreid.
  - *Tentoonstellingen*: Door bijvoorbeeld de organisatie van werelddtentoonstellingen maken mensen kennis met andere culturen.
  - *Internationale handel*: Producten en souvenirs raken verspreid en verschillende culturen worden met elkaar geconfronteerd.
  - *Kolonisatie*: Kolonisten brachten hun eigen cultuur mee en exporteerden cultuuruitingen naar hun land van herkomst.

per juist antwoord

1**Maximumscore 2**

- 34 twee van de volgende:
- De buikdans is dan wel afkomstig uit onder andere Egypte en Syrië, maar in Amerika werd aan de dansvorm een eigen invulling gegeven en daarom kan het geen oriëntaalse folklore genoemd worden.
  - Het overdadig versierde buikdanskostuum is ontwikkeld voor de film en de showwereld en niet authentiek.
  - De context waarin gebuikdanst werd en wordt is vaker commercieel dan folkloristisch van aard.
  - Ook goed: Ook de term buikdans is verzonnen, te weten door de Amerikaanse impresario Sol Bloom en negentiende eeuwse, Franse reizigers. De term zegt meer over de uitvinders dan over de dansvorm, omdat het begrip de nadruk op de buik legt, hetgeen in de puriteinse periode, eind negentiende eeuw, bijzonder pikant was.

per juist antwoord

1**Maximumscore 1**

- 35 één van de volgende:
- Buik en heupen bewegen snel op en neer terwijl de voeten langzame passen maken.
  - De schouders schudden afzonderlijk van de rest van het bovenlichaam heen en weer.
  - Het hoofd wordt rechtop van links naar rechts bewogen. De armen bewegen overwegend langzaam op de melodie.

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 3

- 36 • *Choreografie*: Hilal wisselt groepswork af met solo's. of: Hilal heeft ruimtelijke patronen verwerkt in de dans, waarbij groepswork afgewisseld wordt met solo's. of: Het ruimtegebruik van Hilal is gevarieerder 1
- *Aankleding*: De dansers dragen broeken en lange jurken, hoofddoeken en sjaals om de heupen. of: De kostuums van de dansers zijn gebaseerd op eenvoudige klederdracht en niet op glimmende, blote showkostuums 1
- *Bewegingen*: Het accent van de beweging ligt niet zozeer op de buik/heupen, maar de aandacht wordt over het hele lichaam verdeeld. of: De bewegingen zijn groter en verplaatsen daardoor steeds door de ruimte. of: De expressie van de dansers is even belangrijk als de bewegingen zelf. of: meer benenwerk/sprongen 1

Maximumscore 1

- 37 één van de volgende:
- Shakira combineert buikdans met eigentijdse danspassen die in reguliere uitgaansgelegenheden worden gedanst.
  - Shakira kleeft zich op een bijna alledaagse manier. Alleen in de details, zoals een sjaaltje met pailletten, wordt naar een folkloristisch kostuum verwezen. Zij sluit aan op het vroeg eenentwintigste-eeuwse modebeeld, waarin buiktruitjes en folkloristische details voorkomen.
  - Shakira mixt exotische klanken met westerse, populaire muziek, zodat het dansbaar en herkenbaar is.
  - Shakira weet een goede balans te creëren tussen popcultuur en folkloristische cultuur.

Maximumscore 2

- 38 • *Voor*: De buikdans die Hilal bijvoorbeeld als oriëntaalse dans verwerkt in haar choreografieën, is danskunst die voor een theaterpubliek wordt opgevoerd. of: Een goed uitgevoerde buikdans is een vorm van theater waarbij naast een hoge mate van virtuositeit ook expressie wordt verlangd 1
- en
- *Tegen*: De buikdans zoals die in het westen bekend is, is niet authentiek en meer een commerciële showdans waarmee het publiek slechts vermaakt wordt. of: In de buikdans komt maar een beperkt aantal bewegingen voor die in een eveneens beperkte choreografie worden uitgevoerd 1

Gebruikte muziekfragmenten

Muziekfragment 1:

Reys na Oost-Indien

Uit: Van Varen en Vechten. Lieder van de Verenigde Oost-Indische Compagnie.

Camerata Trajectina

Globe GLO 6054

Muziekfragment 2:

Een Nieuw Matroos-Liedeken

Uit: Van Varen en Vechten. Lieder van de Verenigde Oost-Indische Compagnie.

Camerata Trajectina

Globe GLO 6054

Muziekfragment 3:

Wat lijdt den Zeeman

Uit: De Zoute Pekelzee en andere zeemansliederen.

Weespertrekvaart Mannenkoor o.l.v. Vincent de Lange

88317-2

Einde